

„Žrtve i stradanja sjeverne Hrvatske“

Izložba fotografija i dokumenata vezanih uz rad Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava osnovanog 20. rujna 2000. godine u Varaždinu.

Grobišta i stratišta Varaždinske i Međimurske županije

Osvrt na 20-tu obljetnicu osnivanja Komisije Sabora RH za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata te 10 godišnjicu Odluke Sabora o njenom ukidanju 2002. godine

Podaci o stradanju Hrvata i stanovnika Hrvatske u Drugom svjetskom ratu i poraću još uvijek nisu prikupljeni i istraženi, grobišta obilježena i mrtvi dostojno pokopani, a usvojene rezolucije i deklaracije Vijeća Europe, Europskog parlamenta i Hrvatskog sabora kao da nikog ne obvezuju.¹ Naime u spomenutim dokumentima ne govori se o tome tko bi taj iznimno opširni i osjetljiv posao trebao obaviti, kojom metodologijom podatke prikupiti ...

Utvrđivanju žrtava i stradanja u Drugom svjetskom ratu sustavno se moglo pristupiti tek po uspostavi demokracije i osamostaljenju Hrvatske, a da bi se zabilježila stradanja u poratnom razdoblju osnovana je od strane Sabora Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava. Zadatak Komisije bio je i evidentirati brojna grobišta i masovna stratišta koja su nastala i od strane partizansko-komunističke vlasti, a propašću komunističkog poretka brojna su grobišta obilježena već devedesetih godina prošlog stoljeća, 45 godina nakon završetka Drugog svjetskog rata. Tako je spomen križem obilježeno grobište u Drvarićevoj šumi, kod naselja Tužno u župi Margečan, pa u šumi Belaš u župi Višnjica, a kasnije su zalaganjem brojnih pojedinaca, mještana i župljana, kao i mjesnih vlasti obilježena i još neka, Pancerica – Otok Virje (1..11. 1994), Maruševac, grobište križara Lovrečan, stratište Matušini župa Mađarevo kod Novog Marofa. Prije osnivanja Komisije Sabor je 08. listopada 1991. donio Zakon o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata, a Komisija je konstituirana i započela s radom 11. veljače 1992. godine². Osnovana Komisija sastojala se od predsjednika, tri dopredsjednika i 21 člana iz reda zastupnika te 40 članova iz redova povjesničara, pravnika, liječnika i drugih znanstvenih, stručnih i javnih radnika..

Formirana su i Istraživačka središta po županijama. Tako je zahvaljujući zalaganju Želimira Mancea došlo i do otvaranja Ureda Istraživačkog središta za Varaždinsku županiju u Vrazovoj ulici. Voditelj istraživačkog središta je Franjo Talan, a na zaprimanju svjedočanstva radi Zvonimir Trupković. Te 1997. godine počinje i s osnivanjem Općinskih i gradskih komisiju za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava. Početkom 1998. voditelj Istraživačkog središta za Međimursku županiju postaje Josip Kolarić, a paralelno s prikupljanjem podataka o stradanjima evidentiraju se i grobišta.

Do prestanka rada Komisije središnjica u Zagrebu, prema izvješću Komisije iz rujna 1999. godine, evidentirano je na području Varaždinske županije 5.348, a s područja Međimurske županije 922 žrtve.³ Kako su podaci u središnjicu došli s više izvora iste je potrebno detaljno provjeriti i utvrditi, a važno je napomenuti da su popisni kartoni žrtava i kasnije predani u središnjicu Komisije te kao takovi nisu evidentirani u gore navedenom popisu, iz Varaždina posljednji kartoni predani su početkom 2000. godine.

¹ - Rezolucija Vijeća Europe o osudi komunističkih zločina od 25. siječnja 2006. godine, -

- Deklaracija Hrvatskog Sabora broj 1786. od 30. lipnja 2006.

- Rezolucija Europskog parlamenta od 2. travnja 2009. godine

Odluku o proglašenju Zakona o prestanku važenja Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata Hrvatski sabor donio je na sjednici održanoj 28. svibnja 2002.

² - Izvješće o radu Komisije od osnutka, 11. veljače 1992. do rujna 1999. – strana 1

³ -Izvješće Komisije od osnutka 1992 do rujna 1999 – strana 14

Kako je početkom 2000 godine, odlukom nove vlasti Komisija prestala s radom, a 2002. godine donesen je i Zakon o prestanku važenja Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava⁴, trebalo je u novonastalim okolnostima pronaći načina kako bi se prema žrtvama očuvalo dostojan odnos i grobišta obilježila. Stoga je u 20. rujna 2000. osnovano Društvo za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava, koje će raditi tako dugo dok se u Republici Hrvatskoj ne ustanovi tijelo i ustanova koja će nastaviti daljnji rad na prikupljanju podataka o žrtvama i grobištima, rečeno je na osnivačkoj skupštini, što se eto do danas nije dogodilo te Društvo i dalja radi, a kasnije je osnovana i podružnica Čakovec, koja je poslije prešla u Društvo za obilježavanje grobišta žrtava komunizma, podružnica u Virovitici i Povjerenstvo za Republiku Sloveniju.⁵

Podizanje spomen križeva i očuvanje uspomene na prešućene žrtve

Osnovni zadatak Društva je obilježavanje grobišta i očuvanje uspomene na prešućene žrtve te je već u ožujku 2001. godine održana komemoracija na grobištu Repova šuma u Štrigovi, a u ljetu 2001. godine, od strane Društva, postavljen je šest metara visok drveni križ na grobište Sep kraj Gornjeg Hrašćan, kojeg je povodom Dana domovinske zahvalnosti blagoslovio vlč. Stjepan Markušić, župnik župe Macinec, a molitvu je predvodio svećenik mr. Josip Janković. U jesen te godine, 31. listopada postavljen je mali drveni hrastov križ na najvećem grobištu ovog dijela Hrvatske, na grobištu Dravska šuma Varaždin, kasnije je tripud odstranjivan te su članovi Društva postavljali novog, a u lipnju 2004. biskup Marko Culej blagoslovio je betonski 6 metara visok betonski križ koji eto i danas stoji u spomen na poubijane građane grada Varaždina, kao i one koji su iz brojnih logora Varaždina na ovo stratište dovezeni. Na održanoj komemoraciji, 19. lipnja, vijenac je položilo i izaslanstvo Trećeg hrvatskog žrtvoslovnog kongresa koji se u to doba održavao u Zagrebu, a ma misi smo se sjetili i brojnih kojima su tijela (leševi) tih svibanjskih i kasnijih ljetnih mjeseci 1945. godine plutala rijekom Dravom kraj Varaždina, koji su ubijeni i bačeni u rijeku u gornjem toku Drave, u Sloveniji.

Na prvu subotu u srpnju mjesecu 2002. godine obilježeno je i grobište Ksajpa u župi Šenkovec, u Međimurskoj županiji, a spomen križ je na tom stratištu u kojem su pokopane žrtve dovodene iz starog grada Zrinski u Čakovcu blagoslovio vlč. Vladimir Kolarić. Uz postavljene spomen križeve redovito se održavaju komemoracije i molitve za stradale, a na drugu nedjelju mjeseca lipnja za žrtve grobišta Pancerica, u općini Cestica misu zadušnicu redovito služi vlč. Ivan Košić, križovljanski župnik. Tu je u spomen na žrtve likvidirane početkom lipnja 1945. godine, a koje su u više noći i dana dovožene iz smjera Varaždina podignuta spomen kapela posvećena je žrtvama i hrvatskom blaženiku, kardinalu Alojziju Stepincu koju je, u prisutnosti više desetaka svećenika, blagoslovio i misu predvodio, 18. lipnja 2000. godine, mons. Marko Culej, prvi biskup Varaždinske biskupije. Podsjećam, tu je povodom obilježavanja pedesete obljetnice stradanja, 11. lipnja 1995. godine misu predvodio i dirljivu propovijed održao don Anto Baković, a 26. studenog iste godine osnovan je inicijativni odbor za izgradnju spomen kapele (Ivan Golubić, Stjepan Kolmačić, Marijan Petek, Ivan Borak i Franjo Talan). Na nivou Varaždinske županije osnovan je odbor za obilježavanje, a svake godine i povodom blagdana Svih Svetih vijenac položi i izaslanstvo općine Cestica.

U nedjelju, 28. rujna 2003. godine, zajedno s udrugom Hrvatski domobran iz Varaždinskih Toplica postavljen je veliki drveni križ na grobištu Leskovec u župi Svibovec gdje su partizanske jedinice nakon zauzimanja Varaždinskih Toplica 29. rujna 1943. godine likvidirale preko sedamdeset zarobljenih branitelja grada, a povodom 60. obljetnice likvidacije misu za žrtve predvodio je i spomen križa blagoslovio biskup Marko Culej. Na inicijativu Pavla Kancijana u jesen je podignut spomen križ i ploča s upisanim imenima prešućenih hrvatskih žrtava naselja Čukovec kod Ludbrega, a isti je u nedjelju, 2. studenoga 2003. godine i blagoslovljen po ludbreškom župniku. Tog dana križem je obilježeno i grobište „Šoderana“ kod Kućana Ludbreškog.

Nakon višegodišnjih nastojanja postavljen je spomen križ na grobištu Dravska šuma Varaždina, prema izjavama svjedoka najvećem grobištu Varaždinske biskupije. Uz sudjelovanje brojnih udruga,

---

⁴ - Odluku o proglašenju Zakona o prestanku važenja Zakona o utvrđivanju ratnih i poratnih žrtava II. svjetskog rata Hrvatski sabor donio je na sjednici održanoj 28. svibnja 2002.

⁵ - Povjerenstvo Društva za Republiku Sloveniju vodi Dragutin Šafarić iz Velenja

a i predstavnika grada Varaždina spomen križ je u lipnju 2004. godine, blagoslovio mons. Marko Culej, prvi varaždinski biskup.

Iduće 2005. godine uz redovite komemoracije, članovi Društva sudjeluju u hodočašću Ovčara – Vukovar – Bleiburg, a u ljeto 2006. godine u crkvi Svetog Lovre u Lovrečanu kod Drave mons. Vlado Košić, današnji sisački biskup, tada pomoćni biskup zagrebački predvodi misno slavlje u spomen na poubijane žitelje susjednih naselja koje su pred šezdeset godina poubijali pripadnici Udbe i Knoja.

Postavljen je spomen križa na grobištu Gaj – Strmec Podravski u župi i općini Petrijanec, a u ožujku 2007. godine mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij predvodi misu zadušnicu u Štrigovi, povodom 60 obljetnice progona i likvidacije tridesetak stanovnika gornjeg Međimurja. Naredne godine, osmog listopada 2008. godine mons. Josip Mrzljak predvodi misu za žrtve komunističkog terora župe Vratišinec, gdje je na inicijativu i uz višegodišnje nastojanje Barbare Turk, članice Društva, postavljen spomenik prešućenim žrtvama istoimene župe, a zapažen govor tom prilikom održao je i poznati hrvatski i svjetski viktinolog prof. dr. Zvonimir Šeparović, predsjednik Hrvatskog žrtvoslovnog društva, dok je o progonima i stradanjima u Međimurju govorio Josip Kolarić i prof. dr. Zvonimir Bartolić iz Matice hrvatske Čakovec.

U spomen na žrtve grobišta „Leš“ u Kotoribi, gdje je poratna vlast poubijala više desetak ljudi, među žrtvama su bili i njemački ratni zarobljenici i Mađari koji su se vraćali doma. Zahvaljujući angažiranju Zlatka Pišpeka, članovi Društva postavili su 12. srpnja 2009. godine spomen križ kojeg je blagoslovio vlč. Ljuban Škraba, kotoripski župnik, a tom prilikom je i kod novopostavljenog spomen križ na grobištu Leš u Kotoribi i služio misu zadušnicu za žrtve ratnih poratnih stradanja kojoj je prisustvovalo dvjestotinjak župljana i gostiju koji su kod spomen križa zapalili svijeće i položili vijence. Zahvaljujući pomoći Ivana Dijanuša i razumijevanju lokalne vlasti općine Ljubešćica, postavljen je spomen križa na posljednjem počivalištu partizanskih žrtava, koje su se uspjele izvući iz napadnutih Varaždinskih Toplica 1943. godine, bile zarobljene od partizana mučene i poubijane iznad naselja Čurilovec odakle su kasnije od mještane prenijete na groblje gdje im je eto spomen postavljen tek na Sesvete 1. studenoga 2009. godine, a molitvu je na groblju u Klaničkoj kapeli predvodio vlč. Stjepan Makar, župnik iz Ljubešćice i blagoslovio križ nad grobom 13 žrtava partizanskih likvidacija ubijenih nakon partizanskog zauzimanja Varaždinskih Toplica 29. rujna 1943. godine.

Ekshumacija i ukop žrtava grobišta Hrašćan i prvo obilježavanje Europskog dana sjećanja na žrtve totalitarnih režima⁶

Početak ožujka 2009. godine radnici Vodogradnje iz Varaždina su kod rekonstrukcije nasipa u Gornjem Hrašćanu naišli na ljudske kosti, a dio kostiju ugrađen je u novosagrađeni nasip, te ih povremeno ispiru kiša (ostaci su pronađeni i 5. kolovoza iste godine nakon komemoracije op ft) Na vijest o pronalasku kostiju posjetili smo gradilište-grobište, u četvrtak 5. ožujka, „gradilište“ su posjetili Alfred Obranić, predsjednik HDPZ-a, a prisutni su bili i članovi Društva, Stjepan Jovan, Josip Kolarić i Franjo Talan, predsjednik Društva. Kako je najbliže stratištu Josip Kolarić dogovoreno je da obilazi gradilište i izvještava ostale o daljnjim pronalasku i radovima koji su bili pred završetkom. Zahvaljujući ažurnosti Jože radovi su u dva navrata zaustavljeni te je spriječen navoz šljunka na trasu puta u kojoj su se nalazili posmrtni ostaci žrtava, a koji su zbog prolaska više desetaka tona teške mehanizacije djelom pokidani i smrvljeni, uglavnom kosti lubanje.

Članovi Društva izvijestili su sve medije u Republici Hrvatskoj i neke iz susjednih država, kao i Vladu i Varaždinsku biskupiju te je biskup mons. Josip Mrzljak 7. travnja obišao grobište, a nakon toga je u crkvi u Macincu predvodio misno slavlje. Zahtjev Državnog odvjetnika zaprimio je istražni sudac koji je zatražio troškovnik za izvođenje ekshumacije, a kako je u doba krize bilo malo vjerojatno da će se spomenuti radovi nastaviti zamolili smo i predložili sutkinji da ćemo nastojati prikupiti još neke ponude. Bojali smo se da će žrtve i dalje ostati u zemlji na koju su radnici htjeli

⁶ - Rezoluciju o „Europskoj savjesti i totalitarizmu – Europski parlament donio je 2. travnja 2009. godine

navesti šljunak što je uspio spriječiti prisutni Josip Kolarić. Da bi ipak nastavili iskapanja i utvrdili više pojedinosti o žrtvama nastojali smo pronaći jeftinijeg izvođača te je Dragutin Cerковиć i njegova tvrtka Geotim Belica, predložio da poslove ekshumacije izvede uz minimalne troškove, uz naplatu samo utrošene nafte za radni stroj. Naime Dragutinu je teta (Viktorija Cerковиć – 1921.- ubijena od Udbe poslije rata 1947? *op. f.t.*) nestala u poratnim likvidacijama, radila je kao prevoditelj za njemački, mađarski i hrvatski, te se osjećao obveznim pomoći, inače je bila časna sestra. Ekshumaciju je odobrio i predsjednik suda s time da sve troškove ekshumacije snosi Društvo za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava. Prijedlog je prihvaćen te su 28. svibnja članovi Društva – Izvršni odbor upoznati s prijedlog koji je jednoglasno prihvaćen, te je između Društva i tvrtke Geotim iz Belice potpisan ugovor o izvođenju radova za iznos od 12 tisuća kuna. Radovi su izvedeni od 08. do 12. lipnja, a pronađene kosti, nekoliko vreća, odvezene su na patologiju bolnice u Čakovcu kako je bilo i dogovoreno.

Nalaz je stigao 28. travnja 2010. godine, a 10. lipnja 2010. godine, po radnicima komunalne tvrtke Čakom Čakovec posmrtni ostaci žrtava privremeno su smješteni na groblje u Čakovec. U realizaciju dostojnog ukopa i izgradnju grobnice koja je podignuta uz rekonstruirani nasip uključila se i udruga Hrvatski domobran ogranak Čakovec i novoformirano Društvo za obilježavanje grobišta žrtava komunizma iz Čakovca, a izgradnju grobnice, u koju će se moći pokopati i kosti žrtava iz ostalog dijela nasipa (žrtve grobišta „Sep“ Gornji Hrašćan pokopane su na nekoliko lokaciju u nasipu koji je dugačak 3-5 kilometara i pruža se od naselja Trnovec do Pušćina *op. f.t.*), pomogla je i Međimurska županija, članovi spomenutih Društava i brojno sponzori.

Tim povodom su Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava i žrtava komunizma, kao i udruga Hrvatski domobran ogranak Čakovec, kojem se priključilo i Hrvatsko žrtvoslovno društvo i ostale udruge, organizirala ukop posmrtnih ostataka ekshumiranih u lipnju 2009. godine, a koje su na više mjesta u lipnju mjesecu 1945. godine dovoženi iz smjera Varaždina, tu ubijani i pokapani u rovove preostale iz Drugog svjetskog rata. Kako je 23. kolovoza predložen za Europski dan sjećanja na žrtve totalitarnih režima smatramo da je to najpodesniji datum da se žrtve pokopaju. Ubrzani su radovi na izgradnji grobnice, dobrovoljnim radom članova udruga, a priključili su mu se i sponzori. Naime moto Društva je da svaki čovjek zaslužuje pravo na grob i dostojan pokop, a što je prema žrtvama grobišta Sep izostalo. Tako je određeno da se ekshumirane žrtve pokopaju upravo na taj Dan.

U prvom dijelu spomendana na žrtve totalitarnih sustava prvo je u župnoj crkvi u Macincu misu zadušnicu za žrtve grobišta Sep, ubijene u poratnom teroru komunističke vlasti predvodio mons Josip Mrzljak, biskup Varaždinske biskupije, a u koncelebraciji je sudjelovao i vlč Marko Đurin, biskupov tajnik i macinski župnik, vlč. Stjepan Markušić. Nakon mise na grobištu, je u novosagrađenu grobnicu obavljen ukopa ekshumiranih posmrtnih ostataka, a uz spomenuta Društva obredu i molitvi prisustvovali su i predstavnici Županijske i općinske vlasti iz Nedelišća te predstavnici Matice hrvatske Čakovec i udruge Hrvatski domobran Novi Marof i Varaždinske Toplice, dok je iz Đurmanca, iz Krapinsko-zagorske županije došao Milan Pavić, član udruge Macelj.

Kako je na području Varaždinske i Međimurske županije u doba totalitarnog terora evidentirano preko šezdeset jama, grobova i stratišta, a koja su desetljećima bila prešućivana i o kojima se nije smjelo govoriti. Donosimo njihov popis i lokacije do kojih se došlo u vrijeme rada Komisije⁷, te nakon njenog ukidanja, odnosno od formiranja Društva za obilježavanje grobišta u Varaždinu i Čakovcu.

Pregled prešućivanih grobova, grobišta i stratišta Varaždinske i Međimurske županije do 12. svibnja 2011. godine⁸

Pojedinačni tabelarni prikaz grobišta i stratišta Varaždinske županije

⁷ - prijedlog Izvješća o radu Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava od osnutka do rujna 1999. godine

⁸ - Pregled napravljen na temelju Izvješća Komisije i izjave svjedoka u kasnijem razdoblju, do 12. svibnja 2011. godine, kada su dobiveni podaci o pokapanju leševa koji su „plutali“ rijekom Dravom uz naselje Svibovec Podravski

Redni broj	Lokacija i naziv grobišta	Nastanak grobišta	Broj jama – lokacija	Broj stradalih pretpostavljen i broj	Područje grad/općina	Opis nastanka grobišta
1.	Šuma Grabušnica kraj Cerja Nebojse	studen 45	2	30	Ivanec Maruševec	Potkraj mjeseca studenoga 1945. godine iz smjera Ivanca u noći dovezeno oko 30 ljudi koji su poubijani kod izvora potoka Dobrić i pokopani u dvije grabe
2.	"Ribnjak, šuma i okolica kao i samo jezero" dvorca Pongrac	ljet 45. do proljeća 1946.	4	nepoznato (više stotina)	Ivanec Maruševec	Postoji više masovnih grobišta i pojedinačnih jama. Žrtve su njemački i hrvatski vojnici te civili iz okolice. Kod čišćenja jezera-ribnjaka zbog velike količine kostiju odustalo se.
3.	Tiglin – Ivanec – Jerovec	ljet 45.	1	desetak	Ivanec	Danas ulaz u smetište
4.	Donja Višnjica podno Ravne Gore (šuma Belaš)	svibanj-lipanj 45.	3	100	Ivanec Lepoglava	Pred kraj rata Nijemci i hrvatska vojska su se povukli za njima su išli partizani. Po selima su kupili mladiće koji su se vratili iz vojske NDH-a i povel ih sa sobom . Tako su povel sa sobom i braću Kukret Đuru i Franju iz Berettinca otac ih je našao ubijene u Višnjici , a nakon tri dana otac je pronašao i mrtvog Borščak Stjepana . Kasnije je vlast zabranila ljudima prekapati po grabama s mrtvima. Leševi ubijenih pobacani su u jednu grabu, a u podnožju Ravne Gore tijelima poubijanih popunjene su i grabe za gašenje vapna . – više jama
5.	«Stekovićeva savica» G. Voća	Svibanj 45	1	1-2	Ivanec Donja Voća	Potkraj rata kada se vojska povlačila dvoje ljudi-domobrana se raspitivalo za najkraći put za Križovljan. Na putu su ih zaustavili domaći partizanski simpatizeri i nakon mučenja ubili i zagrnuli u plitko iskopanu grabu.
6.	Očura kraj potoka Očure Ekshumacija groblje Varaždin	6/7 45	1	6	Ivanec Lepoglava	Od vlasti ubijeno više osoba i pokopano kraj potoka Očure. Posmrtni ostaci ekshumirani su 1995. godine i nakon nekog vremena, bez sprovoda "privremeno" smješteni u jednu grobnicu na Varaždinskom groblju. Onak po tiho, u tišini, da se ne bi probudila savjest onih koji su ih likvidirali.
7.	Zatvor – logor Lepoglava		1	nepoznato	Ivanec Lepoglava	Žrtve su domobrani koji su nakon likvidacije bacani u cisternu kasnije je taj otvor zabetoniran
8.	Segovina kraj potoka oko 2 km od naselja Segovine (u šumi)	24-27. 05. 1945. i šesti i sedmi mjesec	1	480	Ludbreg Segovina	Žrtve su na likvidaciju doveli iz Koprivnice iz logora "Danica". Nakon ubojstva na kraj potoka Segovine ubijane su po bacali pod grabu i na njih nagrnuli tanak sloj zemlje. Kasnije je potok promijenio svoj tok, dio leševa je prekrilo mulj, a dio je kasnije voda izbacila. Tu u jarku uz potok sve je bilo puno kostiju, a lubanja je bilo kao „tikva“ u polju.
9.	Suma Kozinščak - Donji Martijanec	Srpanj 45	1	1	Ludbreg D. Martijanec	Žrtva je civil ubijen iz vatrenog oružja

10.	Jarak uz cestu prema Vrbanovcu	Listopad 43	1	1	Ludbreg D. Martijanec	pod optužbom da je ustaški špijun žrtva je strijeljana i bačena u jarak pokraj ceste
11.	Polje uz cestu prema Vrbanovcu	svibanj 45. križni put	1	2	Ludbreg D. Martijanec	Iz kolone križnog puta, zbog iznemoglosti izvedena 2 domobrana i strijeljana. Kasnije ih je jedan mještalin tu i zakopao.
12.	Vrbanovec kraj pruge	svibanj 45	1	2	Ludbreg D. Martijanec	Dva domobrana strijeljana od partizana nakon nekoliko dana mučenja. Jednog kasnije rodbina prenijela u Martijanec na groblje
13.	dvorac obitelji Vučetić (ranije Rauch)	ljetu 45	1	nepoznato	Ludbreg D. Martijanec	nakon rata logor i grobište
14.	Stražbenica - Kalnik	45. – svibanj	1	10	Ludbreg D. Martijanec	Devet mrtvih tijela nabacano jedno na drugo + 1 sa strane
15.	Groblje kod partizanske bolnice	Za vrijeme rata do 44.	1	nepoznato	Ludbreg D. Martijanec	U bolnici bili ranjenici te Viktor Vuk pretpostavlja da je tu bilo i groblje jer u takovim uvjetima svi ranjenici nisu mogli preživjeti
16.	Kućan Ludbreški Šoderana	4. 10. 1943.	1	8	Ludbreg Kućan	Nakon zauzimanja Ludbrega od partizana 3. 10. 1943. godine partizani su u gradu zarobili 8-9 žandara (gestapa) odveli ih u Kućan i u jednoj kući "sudili" nakon presude odveli ih izvan naselja i kod Šoderane ubili gdje su i danas pokopani.
17.	Gmajna – Hrženica Nasuprot restorana „Podravske noći“	ljetu 45.	1	5	Ludbreg – Sveti Đurd	Čovjek zadužen za likvidacije vozio je žrtve iz Ludbrega motociklom prema Dravi -
18.	Drava – Hrženica	svibanj 45.	1	32	Ludbreg – Sveti Đurd	Ubijena 32 pripadnika Handar divizije koji su se odmarali u vatrogasnom domu u Čičkovini. Iste su zarobili partizani odveli do Drave i tamo poubijali
19.	Suma (cesta Slanje - Gabrinovec) Mikulčićev jarek	ljetu 45.	1	nepoznato	Ludbreg – V. Toplice	Ubijanje je vršila Udba iz Ludbrega u ljetu 45 godine nepoznati broj žrtava desetak
20.	Jarak prije Čičkovine	svibanj 45.	1	1	Ludbreg D. Martijanec	Ubijeni je bio pripadnik ustaške vojske
21.	Suma Rivalno	43.	1	2	Ludbreg D. Martijanec	Likvidirani civili od strane partizana
22.	Vrt u Vrbanovcu	45. nakon rata	1	3	Ludbreg D. Martijanec	Njemački vojnici držani u staji, mučeni i nakon toga ubijeni u vrtu i zakopani u jednu grabu koju su si prethodno sami iskopali
23.	Kod lugarnice - Kalnik		7	7	Ludbreg D. Martijanec	Bilo 7 grobova iz koji su leševe izvadile divlje svinje
24.	Dvjesto metara od partizanske bolnice		20	20	Ludbreg D. Martijanec	Martin Štainglin navodi da su zvijeri raznijele leševe koji su očito bili plitko zakopani

25.	Raskršće ceste Breznica-Križevci-Varaždin (spomenik)	za vrijeme rata i poraća	1	11	Novi Marof Breznica	U proljeće 1956. godine mladići iz Breznice i okolice pozvani su na vojnu vježbu. U sklopu vojne vježbe "vojnici" su morali iskapati leševi iz ratnog i poratnog razdoblja. Četiri su dopremili od "Bukala, jednog od Lončareka iz vrta, a pet su dopremili iz Radešića. Pokopani su u zajedničku grobnicu iznad koje je napravljen spomenik s datumom 27. srpnja 1956. godine Kasnije su jedan leš (sedamdesetih godina) dopremili iz Draškovića i pokopali ga Pretpostavlja se da su poginuli bili partizani, a kod Lončareka bio je pokopan "Švabo"
26.	Bisag dvorac krilo prema cesti varaždin - Zagreb	1944.	1	5	Novi Marof Breznica	1944. godine u ljetu ubijena su "4 siromaha" za koje se ustaše tvrdile da su partizani, a u istu grabu zakopan je jedan mještalin Draškovića
27.	"Marof- bolnica"	lipanj 45.	2	nepoznato	Novi Marof	U krugu bolnice mučeno i ubijeno ili dovezeno više osoba
28.	Moždenec (cesta prema Sudovcu) "Srednji brijeg"	ljetu 45.	2	18	Novi Marof	Pokopane žrtve koje su tu dovedene iz zatvora iz stare sudske zgrade i iz bolnice u Marofu.
29.	Suma zvana "Počivale" kod Moždenca	ljetu 45.	1	50	Novi Marof	Iz bolnice u Marofu odvedeno 49 muškaraca i jedna žena likvidirani i pobacani u „jenu grabu“ - usjek.
30.	kod prvog zavoja ceste Moždenec-Sudovec	45. nakon rata	1	100	Novi Marof	Likvidirani Hrvati pokopani nedaleko prvog zavoja na cesti iz Moždenca prema Sudovcu.
31.	Moždenec - "Šipkova savica" (Horvatićeva) šuma	ljetu 45.	2	nepoznato	Novi Marof	Ljudi su vidjeli kolone ljudi koji su tu dovođeni i ubijani noževima
32.	Šuma "Vrnešćine" - Paka	ljetu 45.	1	nepoznato	Novi Marof	Do Cifrekovog brega u Paki pripadnic Ozne i vojske kamionima su ljude odakle su ih nakon skidanja i vezanja žicom odvodili u šumu zvanu Vrancine gdje je nekad bio rudnik, gdje su žrtve ubijali i bacali u jamu.
33.	Suma "Sokolovac" - Paka	45. -46.	1	nepoznato	Novi Marof	Žrtve su dovezene kamionima do Cifrekovog brega , skidane i vezane žicom, odvođene u šumu gdje su likvidirane
34.	Suma "Tisavec" Podevčevo	ljetu 45.	1	3	Novi Marof	U strahu od nove vlasti u ljetu 1945. godine u šumi Tisovec iznad Podevčeva skrivali su bivši hrvatski vojnici. Proganjali su ih pripadnici Ozne (Udbe) opkolili i ubili. Od četvorice ubijenih 1 je prevezen na groblje u Rematenec i tamo pokopan
35.	Suma "Mostišće" prema Sudovcu	ljetu 45.	2	70	Novi Marof	U ljetu 45 pobijano od vlasti FNRJ oko 70 ljudi. Do mjesta stradanja dovedene su u koloni i na više mjesta pokopane. Postavljena dva križa
36.	Rudnik Ljubeščica Jama Cupava		1	nepoznato	Novi Marof – Ljubeščica Cupava	U šahtove bacani ljudi koje su za vrijeme rata partizani „osudili“ na likvidacije Pozicija N 46° 09' i 04,7'', istočna kota je E 016° 23' 18,6''
37.	Rudnik Ljubeščica Jama „Jelena“		1	nepoznato	Novi Marof – Ljubeščica Jelena	Otvor šahta „Jelena“ nalazi se na nadmorskoj visini od 246 metara, a pozicija grobišta N 46° 09' i 04,0'', i E 016° 23' 41,1'',

38.	Stratište Čurilovec 1	iza 29. 9. 1943.	1	6-7	Novi Marof Var. Toplice Čurilovec	Od partizana dvije su grupe svaka zasebno uhvaćena, mučena neovisno u dvije kuće, skinuta do gola i sprovedene jedna u jedan jarak, druga u drugi i tamo poubijana – početkom siječnja 1944 pokopane na groblju u Kapeli – spomen križ postavljen 1. 11. 2009.
39.	Stratište Čurilovec 2	iza 29. 9. 1943.	1	6-7	Novi Marof Var. Toplice Čurilovec	Od partizana dvije su grupe svaka zasebno uhvaćena, mučena neovisno u dvije kuće, skinuta do gola i sprovedene jedna u jedan jarak, druga u drugi i tamo poubijana – početkom siječnja 1944 pokopane na groblju u Kapeli – spomen križ postavljen 1. 11. 2009.
40.	Stratište i grobište Hrastovec	Iza 29. 9. 1943..	1	Nekoliko	Novi Marof Var. Toplice Hrastovec	Jedna grupa uspjela se kroz odvodne kanale hotela Josipova kupelj izvući i došla do raspela u Hratsovcu gdje su ih zarobili partizani, odveli na zemljište iza kuće tamo poubijali i zakopali. Tu i danas leže.
41.	Grobište Kruška na predjelu «Veliki Višograd» kraj Leskovca	29. rujan 43	2	73	Novi Marof Varaždinske Toplice	Nakon zauzimanja V. Toplica i hotela Josipova kupelj zarobljena je vojna posada hotela i odvedena do grabe u Leskovcu gdje su od strane partizana poubijani u već pripremljene grabe koje su morali kopati mještani 2 km udaljenog naselja i nakon likvidacije istu zatrpati. Tako se saznalo za zločin o kojem se više desetljeća šutjelo. – spomen križ blagoslovljen 28-09-2003.
42.	Sinkova savica ili Sambolov Brijeg	9- 10. svibnja 45	1	20	Varaždin Beretienc	Na putu prema Sloveniji, za Nijemcima i vojnicima koji su se povlačili kretali su se partizani i kod Beretince poubijali između 20 ljudi koje su vodili sa sobom
43.	Črešnjevo «Pod Prepratnicom»	10. svibanj 1945.	1	5	Varaždin Beretinec	Kolona partizana koja se kretala prema Sloveniji ubila je nedaleko naselja i ceste Črešnjevo Tužno. Ubijeno pet civila koje su vodili sa sobom.
44.	Grobište "Križara" Cesta Lovrečan - Dubrava K.	23.07. 1946.	1	5	Varaždin Cestica Veliki Lovrečan	Udba je u Lovrečanu organizirala "Križare" a veza je bio jedan udbaša koji se izdvajao za ustaškog satnika Antu. Kada je trebalo prebaciti grupu „Križara“ s lijeve dravske obale sačekali su ih "Knojevci" i poubijali 6 "križara". Domaćeg Stanka Dobrotića rodbina je odnijela doma i sahranila na groblju u Lovrečanu, Franjo Težak bijegom se uspio spasiti, a ostalih pet grobar je pokopano na mjestu ubojstva – postavljen spomen križ.
45.	Šuma „Brdo“ iznad Lovrečana - vlasnik Ramušćak Nikola	Poslije rata 45 - 46	1	2	Varaždin Cestica Veliki Lovrečan	Ubijena dvojica civila, jedan bio učitelj na Voći ili Radovanu. Ubojstvo se dogodilo u šumi učitelja Nikole Ramušćaka, a tu su i žrtve pokopane
46.	OTOK - VIRJE grobište "PANCERICA"	lipanj 45	3	172	Varaždin Cestica Otok Virje	Žrtve su nekoliko dana i noći u lipnju 1945. dovoženi iz pravca Varaždina i likvidirane. Na Pancericu je tijekom više dana i noći likvidirano 160 ljudi, a jedne noći na okuci ubijeno ih je 12. na Sesevete 1. 11. 1994. lovci lovačkog društva sveti Hubert Cestica postaviti križ, a u lipnju 2000. msgr. Marko Culej blagoslovio kapelicu

47.	Šuma Gaj – Strmec Podravski	28.02.1947.			Varaždin Petrijanec	28. veljače 1947. godine Udba je opkolila kuću obitelji Josipa Oreški i htjeli uhvatiti Andriju Gradečak koji se tu sakrivao u strahu od vlasti. Želio je otići preko granice no prije je za njega saznala udba. Pucao si je pištoljem u usta i ranio se. Odvukli su ga na dvorište i sa 4 metka usmrtili. Kasnije su ga seljani morali pokopati u šumi Gaj, a članovi obitelji osuđeni su na 6, i 8 godine robije, čiji kraj otac Josip nije dočeka. Spomen križ postavljen i u znak sjećanja na žrtve križnog puta koje su ubijene u šumi Gaj, nedaleko državne ceste gdje je bilo nekoliko grobova
48.	Uz cestu Petrijanec Vinica	Na grobu su paljene svijeće	1	1	Varaždin Petrijanec	Groba se sjeća Nadica Huđek, na tom mjestu nalazila se o blagdanu Sesvete zapaljena svijeća.
49.	„Gmajna“ – danas OŠ Sračinec	Sudionici „križnog puta“	1	Nepoznato	Varaždin Sračinec	Jedna od kolona hrvatskih vojnika koje su na Bleiburgu saveznicima izručili u partizanske ruke na putu prema istoku prenoćila je na „gmajni“ tamo gdje je danas vaga i OŠ. - tu su neki i ostali
50.	Suma Gajec - Sračinec Ekshumacija groblje Sračinec	Potkraj svibnja 45.	1	8	Varaždin Sračinec	Likvidirani nepoznati civili, koji su od partizana prethodno mučeni i pokopani na predjelu Gajec, nedaleko naselja. Posmrtni ostaci su u veljači 1995 godine iskopani i kasnije pokopani na groblju u Sračincu – postavljen spomenik na groblju
51.	Dravska obale desna, uz naselje Svibovec, prema Varaždinu	Potkraj svibnja 1945 i u kasnijem razdoblju	1	Nepoznato	Varaždin Sračinec	Za vrijeme rata uz rijeku Dravu bili su iskopani rovovi. Nakon završetka rata iz smjera Slovenije rijekom su plutali leševi koji su „blokiral“ rijeku Dravu i koje su mještani Svibovca i Sračinca morali izvaditi iz rijeke te su tijela pokopana u rov
52.	Vinica - Kod kapele Sveta Tri kralja	1947. godine	1	1	Varaždin Vinica	Franju Ivančića iz Gornjeg Vratna Udba iz općine Vinica zatvorila je u jednu prostoriju odakle su ga nakon nekoliko dana izveli i ubili u šljiviku, tada vlasništvo obitelji Hazlinger, preko puta današnje konfekcije, sjeveroistočno od kapelice Sveta Tri kralja. Kasnije su tu formirane parcele i kod kopanja temelja za gospodarske zgrade došli su do leša. Tijelo su natrag zagrnuli, te zgradu podigli na drugom mjestu.
53.	Zamlaka Plitvički kanal"	Potkraj svibnja 45.	1	20	Varaždin Trnovec	Nakon završetka rata 1945 godine iz smjera Varaždina dovezeno je dvadesetak ljudi poubijano i zakopano uz rijeku Dravu, kasnije je tu napravljen kanal koji spaja rijeku Plitvicu. Zapadno od auto-ceste Goričan – Zagreb
54.	Dravska šuma Varaždin (proteže se uz obalu nekoliko kilometara od dalekovoda do mosta i prema Trnovcu)	09.05.45. jesen – 47.	3	1000	Varaždin	Iz pravca grada dovođeni su zarobljenici i likvidirani na Dravi gdje su i zakapani u već iskopane roveve koji su potkraj rata iskopale vlasti NDH-a i Nijemci za obranu grada od Bugara koji su već zauzeli Međimurje. Kako su iz grada nestajali ljudi i 1947. godine pretpostavlja se da je grobište bilo "aktivno" do 1947. nepoznato (više od tisuću)- Logori su bili na nekoliko mjesta u gradu, zatvori, ranjenici iz bolnica.....
55.	Groblje Varaždin	u toku rata i poraća	380	380	Varaždin	Nakon rata odstranjeni spomenici da se izbriše svaki trag postojanja Hrvatske, i države i vojske. Grobovi nakon rata „umrlih njemačkih zarobljenika“ su sačuvani – valjda zbog odštete?? Društvo 8. svibnja 2010. postavilo 9 novih križeva, a u planu je i na 6 preostalim to

						učiniti.
56.	Stadion Varteks	proljeće - ljeto 45.	1	nepoznato	Varaždin	Jedan dio zarobljenika stradalih na stadionu pokopan je uz prugu – na stadionu bilo razvrstavanje – jedni doma, drugi u vojsku JA, a treći u neko od grobišta.
57.	Dugi vrh (Drvarićeva šuma) - Tužno	29.06.1945.	1	50	Varaždin Vidovec	Žrtve su kamionom dovedeno do već pripremljene iskopane jame i tu poubijane i pokopane.
58.	Šuma Kolnjak - ispod skladišta Banjšćina	lipanj 45.	4	nepoznato (više stotina)	Varaždin Gornji Kneginec	Žrtve su nakon rata dopremane iz Varaždina i tu ubijane, pretpostavlja se hrvatski vojnici i civili
59.	Mekić kod Strmca Podravskog	nakon rata	1	nepoznato	Varaždin Petrijanec	Kolona križnog puta išla kroz šumu Veliki gaj neke odbjegle iz kolone uhvatili i poubijali – pokopani na predjelu u šumi Mekić
60.	Šume Veliki Gaj Petrijanec – kod državne ceste	poslije rata Križni put	2	nekoliko grobova	Varaždin Petrijanec	Pokopani sudionici križnog puta – zabilježeno na blagoslovu spomen križa Gaj – Strmec Podravski
61.	Zamlaka uz rijeku Dravu	potkraj svibnja ili u ljeto 45.	1	nepoznato	Varaždin Trnovec Zamlaka	Kada su ljudi sjekli drva uz rijeku Dravu vidjele su se glave ubijenih – istočno od auto-ceste Goričan – Zagreb
62.	Zbelava u šumi nedaleko Plitvice		1	nepoznato	Varaždin Zbelava	U grobu se nalazi nepoznati broj žrtava koje su partizani poubijali

Grobišta u Međimurju

	Naziv grobišta	Vrijeme nastanka grobišta	Broj jama	Pretpostavljeni broj žrtava	Područje grad/općina	Okolnosti stradanja i ostali podaci
63.	Grobište "Sep" Gornji Hrašćan, župa Macinec, općina Nedelišće	lipanj 45	5	više od stotinu	Međimurje, župa Macinec, općina Nedelišće	Žrtve su dopremane iz pravca Varaždina, ruke im na leđima vezane žicom, ubijene i pobacane u rovove koji su se nalazili u nasipu. Ekshumacija jedne od pet lokacija 8-12- lipnja 2009. godine. Iz 4 jame oko 30 žrtava, ukup 23. 08.2010.
64.	Leš Kotoriba	svibanj – lipanj – ljeto 1945.	1	nepoznato više od 20	Međimurje Kotoriba	Ubijani i domaći i njemački zarobljenici koji su radili na popravku mosta ..... spomen križ postavljen 12. srpnja 2009. godine
65.	Ksajpa - Šenkovec	nakon rata 1945.	1	Nepoznato Više od stotinu	Međimurje Šenkovec	Žrtve dovođene iz starog grada Zrinskih u Čakovcu i poubijane i pokopane u šumi Ksajpa kraj Šenkovca- najveće grobište u kojima su žrtve uglavnom Međimurci
66.	Repova jama iznad Štrigove kod groblja	ožujak 1947.	1	više od 20	Međimurje Štrigova	Više od 20 civila poubijala je Udba i pokopala u grabu nedaleko groblja u Štrigovi – posljednja masovna likvidacija stanovnika od strane vlasti FNRJ
67.	Čakovec Park u gradu ⁹	nakon rata 1945.		nepoznato	park u gradu Zrinski grad	Nakon rata od vlasti FNRJ u starom gradu zatvarani neistomišljenici – mnogi su „nestali“- pretpostavlja se i u Parku

Postoje saznanja za još desetak lokacija u kojima leže žrtve i poginuli Drugog svjetskog rata i poraća koja treba utvrditi i popis nadopuniti. Svakako da našu pažnju zaslužuju i žrtve i stradali

⁹ - Izvješće Komisije - strana 102

pokopani na grobljima, Varaždin, Biškupec, Martijanec (oko 30), Maruševac (11), Cestica, Lovrečan, Presečno, Visoko, a kojim su grobovi i spomen obilježja zaboravljeni ili uništeni. Tu je i groblje u Biškupcu kod Varaždina, a na više mjesta spominju se lokacije uz Muru ..... Dravu ... u šumama prema Maclju...

Kao jedno od najvećih grobišta možemo smatrati rijeku Dravu. Žrtve rijeke Drave bacane su riječnu maticu, u gornjem toku rijeke Drave, najviše u Sloveniji, međusobno vezane žicom, pa i uginulim konjima za repove. Jedan dio je ubijen, a drugi je potonuo i zadavljen u matici rijeke jer je bio vezan za usmrćene supatnike. Uz grobišta u rijeku Dravu spominju se mjesta u Varaždinskoj županiji, Lovrečan, Pancerica, Hrženica. Poratni eskadroni smrti djelovali su manje više u svim većim središtima, a prema osobnim saznanjima, prema Upisnicima grobišta koji su predani Komisiji u Zagreb najveće stratište je rijeka Drava, zapravo šuma uz rijeku Dravu kod Varaždina. Tu su ubijani Nijemci, zarobljeni hrvatski vojnici, civili, ustaše i domobrani, svećenici, profesori Varaždinske gimnazije i ostali. Tu su dovođeni i ljudi iz ostalih središta Velike župe Zagorje i susjedstva. Poratna komunistička vlast posebno se okomila na Međimurce koji su za vrijeme rata obnašali vlast u Međimurju, a podložničko partizansko-komunistički sustav poubijao, je i Hrvate iz Međimurja koji su se sklonili u NDH-a i nastojali Međimurje priključiti matici zemlji (umirovljeni pukovnik Dragutin Perko- izvor prof dr. Zvonimir Bartolić Hrvatski – Hrvatski kajkavski kolendar 2001- strana 49-53). U poratnom razdoblju vlast se okomila na sve koji su željeli samostalnu Hrvatsku državu, a s posebnom ažurnošću proganjani su i istaknutiji pripadnici Hrvatske seljačke stranke i nosioci vlasti u NDH-a. Po dolasku partizana u Varaždin „nestajali“ su ranjenici iz varaždinskih bolnica, a poratna vlast posebno se okomila na katoličku crkvu i svećenstvo. Tako ubijenom Ivanu Mađariću, križovljanskom župniku kojeg su za vrijeme ulaska njemačke vojske na ovo područje ubili Nijemci, treba pridodati i u ratno i poratno doba stradalo svećenstvo. S ovog područja ubijeno i nestalo više od dvadesetak svećenika rođenih ili na službi u župama Varaždinske i Međimurske županije, kojima su presudili partizani i poratna vlast, a od komunističke vlasti s ovog je područja bilo je zatvoreno i na robiju poslano preko trideset svećenika (izvor dr. August Franić – KPD Stara Gradiška – izdanje HDPZ podružnica Dubrovnik 2009 i Franjo Talan – „Hrvatski svećenički martirologij don Ante Bakovića“ – Hrvatski kajkavski kolendar – izdanje MH Čakovec – strana 216-223). Neki su se od progona komunističke vlasti uspjeli skloniti u inozemstvo gdje su do smrti nastojali pomoći proganjanim i ljudima u nevolji, a ovdje osjećam obvezu spomenuti, ne umanjujući žrtvu i doprinos ostalih, vlč Vilima Cecelje, rođenog u župi Sveti Ilija, umrlog u progonstvu u Salzburgu u Austriji 1989. godine, koji je uz nesebičnu pomoć za prognane dao veliki doprinos očuvanju uspomene na Bleibršku tragediju hrvatskog naroda. Iz Slovenije je za vrijeme „Reicha“ protjerano više stotina slovenskih svećenika, sve prognane prihvatio je zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac, a za vrijeme NDH-a na župama u Međimurju i sadašnjoj Varaždinskoj županiji bilo je uglavnom po župama raspoređeno preko četrdeset svećenika iz Slovenije. Vjerojatno zbog siromaštva u kojem je živio i sam župnik, dr. Antun Pintarić, župa sveta Barbara u Natkrižovljanu nije imala protjeranog slovenskog svećenika, a poslije rata rijetko je koji svećenik izbjegao progon vlasti koju je vodila Komunistička partija.

U poratnom razdoblju poubijani su i brojni zarobljeni Nijemci, a na više mjesta bili su organizirani zarobljenički logori za njemačke vojnike od kojih su neki sudjelovali i u obnovi u ratu uništenih i oštećenih i od partizana i „saveznika“ porušenih građevina. Tako je postojao zarobljenički logor za Nijemce u Kotoribi, Ljubešćici, Varaždinu .... Koliko je bilo tih logora, koliko je u njima ljudi preživjelo, a koliko stradalo?

Kako smo svjedoci da službena vlast posljednjih deset godina ništa ne čini kako bi se žrtve barem dostojno pokopale smatramo svojom ljudskom, civilizacijskom i moralnom obvezom na to ukazati i ne dozvoliti da se s posmrtnim ostacima ljudskih žrtava ponašamo gore nego kao sa kostima uginulih životinja.

Red je da mrtvi počivaju, no nije u redu da njihovu smrt prešućujemo.

Rad Društva za obilježavanje grobišta

Evo 20 rujna 2000. te osnovano Društvo za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava i djeluje već preko deset godina. Nastojali smo očuvati uspomenu na prešućene žrtve, a vjerovali smo da će se u Hrvatskoj prema žrtvi odnositi na kulturni i civilizirani način. I dalje u to vjerujemo.

Pa kad već govorimo o radu Društva red je da spomenem i njezine članove, osnivače i sada već pokojne članove, koji su dio sebe ugradili u očuvanje uspomene na prešućene žrtve ratnog i poratnog razdoblja, a to su Borak Stjepan, Lovrečan-Cestica, Božak Tomo Lepoglava, Dianek Zlatko Klanjec, Družinec Ivanka, pokojna Krapina, Drašković Prof. Vida, Varaždinske Toplice, Gluhak Stjepan Svibovec Toplički, Hosni Mario Tužno, Hercigonja Rezika Kanada, Horvat Prof. Marijan Koprivnica, Huđek Đuro Petrijanec, Ivančić Mijo Gornje Vratno-Cestica, Kancijan Pavao Čukovec – Ludbreg, Kovačić Branko Jarek Bisaški, Kolarić Josip, dopredsjednik Belica, ujedno predsjednik Društva za obilježavanje grobišta žrtava komunizma osnovanog u Čakovcu 28. siječnja 2010. godine, Lazar Stanko Varaždin, Makaj Antonija pokojna Varaždin, Majhen Marko, Gornje Vratno-Cestica, Mužek Mirko Križovljan Cestica, Modrić Mijo pokojni – Belica, Novak Josip – Gornji Hrašćan pokojni, Pahljina Dr. Božidar, pokojni Loče Pri Poljčanah – Slovenija, Piškor Stjepan, pokojni Svibovec Toplički, Počakal Miljenko Varaždin, Prstec Mr. Antun Varaždin, Paska Prof. Bosiljka Varaždin, Pavlović Ivan Cestica, Slivar Mihael Velenje – Slovenija, Srpak Mirko Vrbanovec, Štainglin Martin Donji Martijanec, Štek Željko Čakovec, Šestan Stjepan pokojni, Šafarić Dragutin, predsjednik povjerenstva Društva za Sloveniju Velenje Slovenija, Talan Franjo Križovljan – Cestica, Trupković Zvonimir Varaždin, Težak Franc Lovrečan Otok - Cestica, Turk Barbara Peklenica, Šargač Branka Varaždin, Vusilović Josip Mačkovec-Čakovec, Zrinjšćak Predrag Pforzheim – Njemačka, Zdelar Jasenka, tajnica Društva Kapela Podravska, Zadravec Katarina Vinogradi Ludbreški, Žapčić Anica Varaždin, Vidaček Anica Varaždin, Lazar Branko Klenovnik, Jovan Stjepan Nova Ves, Cecelja Stanko Sveti Ilija, Črep Franjo Varaždin, Maruševec Josip Varaždin, Slavko Varga Varaždin, Boris Veselnik Kolarovec, Vlatko Ljubičić, predsjednik podružnice Virovitica i Zlatko Pišpek Kotoriba Međimurje, a priključila nam se i Dragica Markan Siladi iz Kotoribe koja je u doba komunizma, 1955-60 godine ostala bez oca Ivana.

Pripremio Franjo Talan, predsjednik Društva

Tekst je objavljen u Hrvatskom kajkavskom kalendaru – Matice hrvatske Čakovec za 2012. godinu